



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Irregularitas Ex defectu

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

periculosum 4. de sent. excom. liberat solum Episcopos ab incurfione suspensionis, & interdicti in iure generali latorum, ab incurfione vero irregularitatis, & excommunicationis nec in c. cit. nec in alio canone excipiuntur. Vnde non est recedendum à contraria sententia Turriani de cons. lib. 8. disp. 59. dub. 1. p. 4. tr. 2. resolutione 53.

Irregularitas non contrahitur, nisi exprimat in iure. 3. Commune ergo in primis est omni irregularitati, non incurri, nisi in casibus expressis in iure, ex cap. is qui, de sent. excomm. in 6. Io. Machad. p. 8. tract. 1. res. 28. unde non valet in hac materia argumentum à similitudine: nec à fortiori. Caput autem ad audientiam, & c. significasti loquitur de dubio facti, non de dubio juris. Ita Bariola v. Irreg. §. 10. part. 4. tract. 2. res. 80. Ob prædictam rationem non est irregularis, qui ad tritimes condemnatus fuit; quia in nullo iure habetur, quod damnatus ad tritimes contrahat infamiam, & sic irregularitatem, ut docet Borellus cons. 52 p. 4. tr. 2. res. 83.

Vnde non contrahitur ex pena tritimum.

Et admittitur parvitas materia.

4. In actibus, per quos irregularitas incurritur, datur parvitas materiae. Ita Henriquez lib. 14. c. 12. num. 7. qui dat exemplum de Clerico dicente reo, ut ascendat alterum gradum scalæ. Sed hunc ipse excuso, quia non cooperatur ut minister iudicis. Vide infra n. 54. Add. ad resol. 46. tract. 5. part. 5.

Ab irregularitate ex defectu non excusat ignorantia iuris.

5. Ad incurrendam irregularitatem ex defectu non requiritur scientia juris, & sic homicem occidens, etiam si nesciat homicidio impositam esse irregularitatem, illam incurrit: quia homicidium præter delictum includit defectum lenitatis. Ita Mercerus in 3. part. quest. 66. art. 9. num. 6. Ad contrahendam vero irregularitatem ex solo delicto, requiritur non solum scientia, quod actus delicti sit prohibitus, sed etiam quod sit prohibitus sub pœna irregularitatis. Quod etiam verum est de censuris Ecclesiasticis. Igitur ignorantia iuris excusat à pœnis Ecclesiasticis, etiam si sit vincibilis dummodo non sit crassa, & mortalis. Atque ita aliquem occidens cum culpa solum veniali, non incurrit irregularitatem ex delicto.

Qua tamen excusat ab irregularitate ex delicto. Etiam si sit vincibilis.

6. art. 9. num. 6. Ad contrahendam vero irregularitatem ex solo delicto, requiritur non solum scientia, quod actus delicti sit prohibitus, sed etiam quod sit prohibitus sub pœna irregularitatis. Quod etiam verum est de censuris Ecclesiasticis. Igitur ignorantia iuris excusat à pœnis Ecclesiasticis, etiam si sit vincibilis dummodo non sit crassa, & mortalis. Atque ita aliquem occidens cum culpa solum veniali, non incurrit irregularitatem ex delicto.

Ita Merolla tom. 1. disp. 1. dub. 3. numer. 83. In dubio facti contra Hurtado de irreg. disp. 3. diff. 8. circa homicid. num. 28 part. 3. tract. 5. res. 67. & par. 4. tr. diu. in iustis homicida 2. res. 85 & 36.

6. An in dubio quis censendus sit irregularis? Respondeo, in aliis casibus præter homicidium negativè, five dubium sit juris, five facti. Itaque dubitans, an sit legitimus, ceteri debet legitimus in utroque foro. Ita Henriquez lib. 14. cap. 3. num. 4. In dubio homicidii affirmative respondeo cum DD. communiter ex cap. ad audientiam. de homicidio in quo ita determinatur. Illud tamen non debet extendi ad mutilationem, nec ad homicidium iustum, quia loquitur tantum de dubio homicidii prohibiti, & odia sunt restringenda. p. 11. tr. 6. res. 29. Ita Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. c. 10. n. 49. Imò Henriquez ubi sup. loqui solum putat, quando homicidium verisimilius est esse patratum. part. 3. tr. 5. res. 72. & p. 4. tr. 3. res. 5.

7. Docet Honorius comp. iur. can. lib. 5. tit. 39. nu. 111. Omnem irregularitatem per Baptismum tolli, præter eam, quæ contrahitur ex defectu Sacramenti, ut bigamia. Et Villalobos tom. 1. tr. 2. diff. 7. cur. per Baptismum, præter bigamiam. Et adversus Ugolinum de irreg. cap. 56. §. 7. num. 4. communem & probabiliorerem vocat opinionem, quod per Baptismum tollatur irregularitas homicidii, p. 4. tr. 2. res. 51. Irregularitas ex defectu natalium tollitur per professionem solemnem, ut dicemus V. Professio Tollitur tamen irregularitas omnis per dissolutionem, de qua infra.

IRREGULARITAS Ex defectu.

8. **I**Nter irregularitates ex defectu enumeratur irregularitas bigamiae, quæ non incurritur à laico contrahente bis invalidè. Neque à contrahente secundum matrimonium fictè, aut cum vidua. Neque à secundum matrimonium invalidè contrahente ob alium defectum, Nam ex nullo iure clarè.

scilicet, aut cum vidua. Non, ducens foemina a se defloratam

clare deducitur, in his casibus contra hi irregularitatem Ita Coninch *disput.* 18. *dub.* 11. *numer.* 101. Ducens foemina a seipso defloratam, non incurrit irregularitatem; quia in hoc casu neuter dividit carnem suam verè, aut interpretativè, Ita Turrianus *de cens. lib.* 9. *disp.* 70. *dub.* 2. contra multos *part.* 4. *tract.* 2. *resolutione* 33. *& part.* 7. *tract.* 12. *res.* 19. §. *Ad secundum.*

Incurrit tamen professus contrahens, cum virgine. Quid de Clerico seculari in Sacris constitutus?

9. Religiosus professus contrahens matrimonium, etiam cum virgine, incurrit irregularitatem bigamiae similiter in laicis ex cap. *quotquot* 27. *quest.* 1. *Cornejo in 3. part. tractat.* 5. *disput.* 10. *dub.* 2. *quest.* 5. & alii idem dicunt de Clerico seculari in Sacris constituto, & probant ex cap. *1. qui Clerici vel voventes*, & ex cap. *2. eodem titul.* Sed contra sentit Hurtado *de irreg. disp.* 2. *diff.* 13. *n.* 47. Nam in cap. *nuper*, secularibus in Sacris imponitur irregularitas, quando post matrimonium validum ante susceptos Ordines contrahunt aliud, & in cap. *ult. de bigamis*, quando post ordinationem contrahunt cum vidua, quae irregularitates superflue illis imponeretur, si ad hanc irregularitatem sufficeret contrahere cum virgine. Ad allatos Canones in contrarium respondet Turrianus *dub.* 3. ibi non apparere, quod Sacris initiati contraxerint cum virgine. *p.* 4. *tr.* 2. *res.* 39.

Non incurrit maritus, cognoscens uxorem vi altero cognitam, secundum Sanchez de cognoscens uxorem vi adulterantem.

10. Maritus, cognoscens uxorem vi altero cognitam, secundum Sanchez *de matrimon. tom.* 2. *lib.* 7. *disput.* 84. *numer.* 15. incurrit irregularitatem bigamiae, quia illa vis excusat quidem uxorem a culpa, at non relinquit matrimonium aptum ad significandam conjunctionem Christi cum Ecclesia. Sed Praepositus in *3. part. quest.* 5. *dub.* 7. *num.* 135. putat probabile, non incurrit, quia Canones requirunt, ut uxor commiserit adulterium, quod non committit, dum vi ab alio cognoscitur: nam leges in odio sunt restringendae. Dices: ducens uxorem corruptam, etiam vi, est irregularis, ergo. Respondeo, de hoc esse expressam juris decisionem, quae non est in nostro casu. Ad argumentum Sanchez

respondetur, ob defectum illius significationis hanc irregularitatem non fore incurrendam, nisi esset iure imposita: in nostro autem casu non sufficeret constare, quod sit apposta in iure. *p.* 4. *tr.* 2. *res.* 40.

11. Cognoscens uxorem post adulterium, etiam occultum, incurrit irregularitatem bigamiae, ex cap. *si cuius*, & cap. *si laici*, *distinct.* 34. Ita Sanchez *de matrimon. tom.* 2. *lib.* 7. *disputat.* 84. *numer.* 5. contra Praepositum *dub.* 7. *num.* 133. Quod verò in d. cap. *si cuius* dicitur, si cuius uxorem adulterium commississe cum esset laicus, evidenter fuerit comprobatum, refertur ad forum externum, non ad forum conscientiae. Imò incurrit, etiam si cognoscat inscius adulterii, quia irregularitas ex defectu incurritur etiam ignoranter, ut diximus *num.* 5. Et Avila *de cens. part.* 7. *disput.* 8. *dub.* 1. addit cum Thoma, id verum esse, etiam si maritus censuris compulsus adulteram uxorem cognoverit. Igitur talis, cognoscens uxoris delictum soluto matrimonio debet ab Ordinibus abstinere. Ita etiam Cornejo *dub.* 2. *q.* 4. *p.* 4. *t.* 2. *res.* 41. *& p.* 7. *t.* 12. *res.* 20.

Incurrit verò, si cognoscat post adulterium formale, etiam occultum.

Etiamsi id nesciat.

12. Ad incurrendam irregularitatem bigamiae requiritur in copula, emissio seminis viri in foemineum vas. Ita contra Avilam *ubi supra*. Sanchez *de matrimon. tom.* 2. *lib.* 2. *disputat.* 83. *num.* 6. apud quem hujus sententiae rationes invenies. *part.* 4. *tractat.* 2. *resol.* 42. Semen mulieris non requiri, tenet Turrianus *de cens. lib.* 7. *disput.* 70. *dub.* 1. quia non est ad generationem necessarium, ex D. Thoma in *3. part. quest.* 31. *art.* 5. *ad 3.* Sed est aequè probabilis contraria sententia Praepositi in *eundem locum quest.* 5. *dub.* 9. *num.* 81. quia semen mulieris ex medicorum sententia ad generationem est necessarium. *part.* 4. *tract.* 2. *resolutione* 43. *& part.* 7. *tractat.* 12. *resolutione* 20. §. *Notandum.*

Si tamen vera semen intra vas naturale emissum sit. Et ipsa etiam uxor seminet.

13. Ex defectu natalium contrahitur irregularitas, quoties quis non oriatur ex legitimo matrimonio, sed ex fornicatione, stupro, sacrilegio, vel alio illegitimo concubitu. Expositi verò habent

Irregularitatem ex defectu natalium contrahit nascens ex

fornicatione, & supro.

Adulterio, Sacrilegio, &c.

Expositi vero non sunt irregulares.

Nec tenetur filius credere regulariter matri testati, se esse illegitimum.

Illegitimus item non est, qui nascitur ex parentibus legitime conjugatis, quavis conceptus sit, dum habebant impedimentum dirimens.

Nec etiam, qui natus est ex matrimonio cum impedimento, sed bona fide contracto.

Illegitimus per matrimonium subsequens parentum legitimum. An etiam ad exercitium

habendi sunt pro legitimis, ac proinde non sunt irregulares. Ita decrevit Gregorius XIV. in gratiam Confraternitatis pio expositis apud Cornejo in 3. par. tr. 5. disp. 15. dub. 1. n. 4. & Turrianus de cens. l. 9. disp. 71. dub. 1. qui contra Hurtadum de irreg. disp. 2. diff. 14. n. 57. & alios nostram sententiam tenent. Ratio vero est, quia tales in nullo jure illegitimi decernuntur, & interdum parentes filios legitimos ob paupertatem exponunt p. 2. tr. 15. ref. 22. p. 3. nov. Add. ref. 6. Op. 4. tract. 2. ref. 58.

14. Non tenetur filius credere matri conjugatae, etiam in fine vitae, & cum juramento dicenti, se esse illegitimum, nisi circumstantia valde urgeant, & rationes convincant, ut si etiam pater id asserat. Ita Bonacina de cens. disp. 7. quaest. 2. punct. 3. numer. 5. & DD. communiter part. 4. tract. 2. ref. 56. §. Notandum.

15. Non est illegitimus, qui nascitur parentibus legitime in matrimonium copulatis, etiam si tempore conceptionis impedimentum dirimens matrimonium detinebat. Ita Sanchez de matrimon. lib. 8. disputat. 7. num. 19. contra Praepositum de cens. lib. 6. cap. 10. num. 19. nam talis legitimus nascitur post contractum legitime matrimonium. Ibid. §. Nota secundo.

16. Item legitimi censentur filii nati ex matrimonio invalido propter aliquod impedimentum occultum, sed bona fide saltem unius contracto, & in facie Ecclesiae. Secus, si clam, vel uterque patens impedimentum scivisset. Ita Bonacina de cens. disp. 7. quaest. 2. punct. 3. num. 3. & alii. Quamvis Suarez apud ipsum ibid. requirat bonam fidem in utroque parente. part. 4. tr. 2. ref. 59. §. Nota quarto.

17. Reginaldus tom. 2. lib. 30. tr. 2. cap. 7. n. 72. probabile existimat, illegitimum sine dispensatione promotum, si postea parentes matrimonium ineant, posse susceptos Ordines exercere, & aliis initiari: quia per suspensionem illam Ordinum non incurrit novam irregularitatem, sed tantum suspensionem ab illo-

rum exercitio, quae tollitur sublata irregularitate per matrimonium parentum, sicut tollitur suspensio orta ex promotione ante aetatem, adveniente aetate. lb. §. Nota tertio.

18. Aethiopes secundum Majolum de irreg. lib. 1. cap. 21. & Gavantum v. irreg. n. 18. non sunt irregulares, etiam inter nos. Quae sententia satis probabilis videtur part. 4. tr. 2. ref. 84.

19. Non est irregularis, qui non habet aures, habet tamen crines, quibus defectum tegat, aut quid simile, ut non appareat: nam sic cessat deformitas. Ita Coninch disp. 18. dub. 13. nu. 108. contra Vivaldum tract. de irreg. tit. de aur. defectu num. 4. part. 4. tr. 2. resol. 73. §. Et tandem nec irregularis est surdaster, aut qui difficulter audit. Secus si est omnino surdus. Ita Majolus de irregul. lib. 1. cap. 25. num. 1. Ita etiam, est irregularis, qui est mutus, & non potest se explicare, non tamen blæsus aut balbus, qui in loquendo notabilem difficultatem non haberet. Ita Sayrus lib. 6. cap. 8. numer. 17. §. 21. Cæcus item, si caret aliquo oculo, est irregularis ex cap. si Evangelica 50. distinct. minimam, si habet utrumque oculum integrum, quamvis careat visu dextri, vel etiam sinistri, dummodo bene videat dextro, ita ut sine notabili conversione possit Canonem legere, ad quod etiam Missalis aptario jurare potest. Ita Avila de cens. part. 7. disp. 3. dub. 1. part. 5. tr. 6. resol. 22. Denique, qui haberet sex digitos in manu conjunctos, dummodo non haberet impedimentum in u-

sumanus, & Episcopi judicio non esset admodum deformis, non esset irregularis. Ita Henriquez lib. 14. cap. 8. num. 3. p. 5. tr. 6. ref. 61. Non est irregularis, qui celebrat, etsi dexterâ frontem signare non possit, quia adhuc posset celebrare sine notabili deformitate. part. 11. tract. 2. resolut. 51. nisi aliud videatur loci antistiti.

20. An Clericus secularis ex aliquo defectu corporis contrahat irregularitatem, ad Episcopum spectat judicare. Quoad Regulares probabilis est sententia Avilæ de cens. part. 7. disputat. 3. dub. 2. & alio-

susceptorum Ordinū sine dispensatione ante aetatem, adveniente aetate. lb. Affirmat Reginaldus.

Aethiopes probabile est non esse irregulares, ex defectu corporis, etiam inter nos. Non est irregularis carens auribus, sed crinibus, defectum operiens. Non surdaster. Balbus. Blasus.

Carens visu dextri oculi. Vel etiam sinistri cum certis circumstantiis.

Aut habens in una manu sex digitos conjunctos.

Ad quem spectat irregularitatis cognitio?

& aliorum contra Barbofam de potest. Episc. par. 2. alleg. 42. num. ult. quod spectat ad suum Prælatum: quia hoc magis spectat ad jurisdictionem, quam ad ordinem Episcopi, jurisdictionem autem Episcopi quoad Regulares habent eorum Prælati. Advertit tamen Suarez de cens. disput. 51. section. 3. num. 16. posse Episcopum respicere judicium Superioris circa defectum corporis subditi, quod non inducat irregularitatem, par. 4. tr. 2. ref. 73.

Oritur etiam irregularitas ex defectu scientie. Quæ tamen minor requiritur in Religiosis, quàm in Clericis.

21. Irregularitas oritur etiam ex defectu scientie ex can. illiteratos, distict. 36. & aliis. Quænam scientia ad singulos Ordines requiratur, tradit Tridentinum sess. 23. cap. 4. 13. 14. Minor autem requiritur in Regularibus, quam in sæcularibus, quia illi ad animarum curam non ordinantur. Unde in cap. nullus de tempor. ordin. in 6. illiteratus prohibetur tonsurari, nisi inter Religionem. Et ideo Peyrinus tract. 2. de relig. Præ. quest. 3. cap. 7. num. 20. multos alios citans, docet, licere Episcopis ordinare etiam Sacerdotem Regularem, qui bene legit & cæntat, quamvis sit minus literatus, par. 2. tract. 16. resolutione 29. part. 3. tract. 2. resolutione 7. & pag. 4. tr. 2. ref. 74.

Sunt irregulares Curiales, & publicis functionibus occupati.

22. Curiales, & qui publicis functionibus occupantur, sunt irregulares ex cap. 1. 2. & 3. distinct. 15. irregularitate, ut aliqui dicunt, ex defectu liberationis. Nomine Curialium videntur etiam cor prehendi Conciliarii Principum, ut Regentes, Præsides, Magistri Rationales, &c. quia ibi dicitur: Curiales quicumque Curia seculari obligati sunt in ministerio alicuius publici officii, sive in perpetuum, sive ad tempus, sive iuramento, sive ex pacto, aut stipendio. Sed ut notat Mercerus in 3. part. quest. 24. dub. 13. & alii, consiliarii excipiuntur ab hac generalitate, sive ex expressa concessione Pontificis, sive ex præscripta consuetudine. Officiales etiam Episcoporum, & Administratores rerum Ecclesiasticarum, immò & rerum piarum, non sunt irregulares secundum Hurtadum de irregul. disp. 2. diff. 18. num. 60.

Notamen Consiliarii Principum. Aut Officiales Episcoporum, & Administratores rerum piarum.

quod deducitur ex can. ult. dist. 88. p. 4. tr. 2. ref. 98.

23. Obligatus ad ratiocinia non potest ordinari ante redditam rationem, etiam post desertum Officium. Ita Corneio in 3. part. disp. 14. dub. 2. num. 3. contra Tolerum lib. 1. c. 60. Potest tamen post redditam rationem, etiam ante solutionem debiti pecuniarii relictæ ex officio vel administratione; quia solutio à nullo canone requiritur. Ita citati DD. Ordinari etiam potest, si habet fideiustorem, quia ratiocinii causam sibi assumat. Ita Corneio ubi supr. ibid. à §. Notandum.

Obligatus ad ratiocinia non potest ordinari, nisi post redditam rationem. Vel destinatum fideiustorem, qui in re causam transferat.

IRREGULARITAS
Ex delicto.

Irregularitas ex delicto non incurritur nisi adfit culpa mortalis, quia nullum jus imponit illam ob solam culpam venialem. Nec ponere debet. Imò ex Suarez tom. 5. disp. 40. sect. 3. num. 17. nec Papa potest: nam poena debet esse proportionata delicto: & irregularitas est poena gravissima. Hanc sententiam tenet Vasq. in 2. 2. disp. 158. c. 1. & alii multi, quam proinde Megala tom. 2. ref. 159. num. 4. improbabiliter improbabilem vocat. Ad cap. continebatur de homicidio respondet Suarez disput. 45. sect. 6. numer. 3. part. 2. tract. 16. resolutione 18. & part. 4. tractat. 4. resolutione 41.

Irregularitas ex delicto non contrahitur absque culpa mortali.

25. Sunt autem multa delicta irregularitatem inducentia. In primis hæresis, etiam occulta. cap. ad abolendam, cap. saluberrimum 1. quest. 3. Turrianus, lib. 9. disp. 62. dub. 1. & alii. Sed Corneio dub. un. quest. 4. alii qui de hæresi occulta id negant; dicuntque, citata jura loqui de hæretico publico: quam sententiam probabilem esse dicit Reginaldus tom. 2. lib. 30. tract. 2. c. 5. num. 193. part. 2. tract. 15. ref. 24. & part. 4. tract. 2. ref. 46. † Et hanc sententiam amplexus fuerat Auctor in part. 1. tract. 11. ref. 114. † Adverte etiam, probabile esse, quod

Contrahitur autem per hæresim, etiam occultam.

